

DARE

Depolarisation Activism for
Resilient Europe

Evropske vrednosti - nastavni plan

Autori: Tim Kreisau-Initiative e. V.

Croatian Education and Development
Network for the Evolution of
Communication - HERMES
Croatia

Kreisau-Initiative
Kreisau Initiative e.V.
Germany

Open Communication
Serbia

TRANSFORM
Sweden

Western Balkans
Network
Bosnia-Herzegovina

Co-funded by
the European Union

Ovaj projekat je sufinansiran sredstvima Evropske komisije. Stavovi i sadržaj nastavnih planova su isključiva odgovornost njihovih autora i ne odražavaju stavove Evropske komisije ili organizacija koje sprovode projekat. Evropska komisija nije odgovorna za bilo kakve posledice koje proizlaze iz ponovne upotrebe ove publikacije.

Evropske vrednosti - set kartica

O projektu

Inicijativa 'DARE - Depolarization Activism for Resilient Europe' ('Aktivizam za depolarizovanu i snažnu (otpornu) Evropu') pokrenuta je sa ciljem stvaranja prostora za kritički pristup učenju i dijalog usmeren na mlade i njihov aktivizam u području savremenih izazova kao što su polarizacija, radikalizacija, mentalno zdravlje i kršenja ljudskih prava. Obrazovni materijali DARE projekta nastoje da ojačaju aktivno građanstvo i evropske vrednosti i da promovišu i osnažuju glasove mladih i njihov građanski angažman. Za više informacija posetite internet stranicu projekta: www.depolarisation.eu

Teme

- Evropske vrednosti: ljudsko dostojanstvo, slobode, demokratija, ravnopravnost, ljudska prava, vladavina prava kao i mir i sigurnost.
- Događaji, istaknute osobe, institucije, istorija, kultura i problemi/pretnje.

Kontekst

Tema evropskih vrednosti se često spominje, ali slabo razume. Ovaj set kartica je usmeren na podučavanje o evropskim vrednostima kroz istoriju do danas, pružajući primere kako te vrednosti izgledaju u praksi i kako zaštita i osiguranje tih vrednosti predstavljaju svakodnevni izazov. Kartice se mogu koristiti na časovima istorije ili građanskog obrazovanja, ali i u drugim neformalnim obrazovnim okruženjima. Nastavnicima se preporučuje da kartice dopune sa lokalnim primerima.

Ciljevi

- produbljavanje razumevanja evropskih vrednosti;
- naučiti više o Evropskoj uniji, njenoj istoriji i institucijama;
- povećavanje sposobnosti učenika za upoređivanje pojmova kroz razdoblja.

Ishodi učenja

Na kraju časa učenici će moći da:

- imenuju i objasne pojedine evropske vrednosti;
- razumeju, razmišljaju i bolje se povežu sa konceptom evropskih vrednosti;
- navedu konkretne akcije koje mogu da se preduzmu u cilju očuvanja, zaštite i promovisanja različitih evropskih vrednosti u praksi.

Materijal i oprema

Evropske vrednosti - set kartica
laptop; projektor; zvučnici
internet/Wi-Fi
flipchart blok sa papirima i markeri za grupni rad
tableti ili pametni telefoni za dalje istraživanje

Trajanje

45 minuta (jedan školski čas)

Prva mogućnost - Grupno čitanje i rasprava¹

Priprema (2 minuta):

Raširite kartice na koje želite da se usredsredite tokom lekcije u gomilu na stolu. Nakon toga, kartice sa kategorijama zalepite na zid učionice ili tablu.

Uzimanje kartica (3 minuta):

Svaki učenik/učesnik bira jednu karticu sa gomile, a izbor treba da se zasniva na tome šta mu je vizuelno privlačno ili zanimljivo – ne bi trebalo da čitaju natpis na pozadini kartice prilikom odabira kartice.

Prvi kontakt sa karticama (5 minuta):

Recite učenicima/učesnicima da se upoznaju sa karticom koju su izabrali, pročitaju natpis na naslovnoj strani i pitaju nastavnika ako im nešto nije jasno.

Formiranje grupa (10 minuta):

Podelite razred u nekoliko grupa, zavisno od kategorija koje ćete imati u raspravi (nastavnik unapred odlučuje o relevantnim ili primenljivim kategorijama - savetujemo da koristite sve kategorije kako biste imali bolji pregled svih Evropskih vrednosti). Svi učenici treba da se okupe sa ostalim učenicima koji imaju istu kategoriju:

- Prva mogućnost: ljudsko dostojanstvo, slobode, demokratija, jednakost, ljudska prava, vladavina prava i mir i sigurnost.
- Druga mogućnost: događaji, istaknute osobe, institucije, istorija, kultura i pretnje/problemi.

Poređenje kartica (10 minuta):

Nakon formiranja grupa, učenici upoređuju svoje kartice kroz raspravu (Koje sve fotografije/slike imamo u grupi? Da li među njima ima sličnosti? Po čemu se razlikuju? Kakvo raspoloženje ili poruku prenose? Šta nas uče o ovoj temi/istorijskom razdoblju? itd.).

¹ Inspirisano nastavnim planom JustNow - Skup alata i veština za podučavanje o ljudskim pravima (www.teachjustnow.eu): Upotreba vremenske linije u podučavanju (Projektni tim JustNow projekta)

Predstavljanje odabrane kartice (10 minuta):

Nakon rasprave, nastavnik poziva učenike da predstave kartice koje su izabrali i zalepe ih na vremensku liniju (na zidu/tabli) hronološkim redom. Pitanja koja nastavnik može da postavi:

- Zašto ste izabrali baš ovu karticu?
- Šta ona predstavlja?

Ispitivanje i rezimiranje naučenog (5 minuta):

Nastavnik sažima kategorije (prva i druga mogućnost) i pojašnjava svrhu ove lekcije. Pitanja koja pritom može da postavi:

- Da li ste naučili nešto novo?
- Šta vam je bilo najzanimljivije tokom izvođenja aktivnosti?
- Koliko ste sad povezani sa evropskim vrednostima?

Druga mogućnost - Izrada plakata ²

Priprema (2 minuta):

Raširite kartice na koje želite da se usredsredite tokom lekcije u gomilu na stolu.

Uzimanje kartica (3 minuta):

Svaki učenik/učesnik bira jednu karticu sa gomile, a izbor treba da se zasniva na tome šta mu je vizuelno privlačno ili zanimljivo – ne bi trebalo da čitaju natpis na pozadini kartice prilikom odabira kartice.

Prvi kontakt sa karticama (5 minuta):

Recite učenicima/učesnicima da se upoznaju sa karticom koju su izabrali, pročitaju natpis na naslovnoj strani i pitaju nastavnika ako im nešto nije jasno.

Formiranje grupa (10 minuta):

Podelite razred u nekoliko grupa, zavisno od kategorija koje ćete imati u raspravi (nastavnik unapred odlučuje o relevantnim ili primenljivim kategorijama - savetujemo da koristite sve kategorije kako biste imali bolji pregled svih Evropskih vrednosti). Svi učenici treba da se okupe sa ostalim učenicima koji imaju istu kategoriju:

- Prva mogućnost: ljudsko dostojanstvo, slobode, demokratija, jednakost, ljudska prava, vladavina prava i mir i sigurnost.
- Druga mogućnost: događaji, istaknute osobe, institucije, istorija, kultura i pretnje/problemi.

Poređenje kartica (5 minuta):

Učenici u grupama upoređuju svoje fotografije/slike: „Odabrao sam ovu sliku jer....” Nakon toga, zamolite učenike da rasprave koja slika u njihovoj grupi otkriva najjaču ili najvažniju poruku.

² Inspirisano nastavnim planom JustNow - Skup alata i veština za podučavanje o ljudskim pravima (www.teachjustnow.eu): Upotreba vremenske linije u podučavanju (Projektni tim JustNow projekta)

Izrada postera (10 minuta):

Nakon što izaberu jednu karticu (ili, ako mogu da objasne međusobnu povezanost, više kartica) – grupe izrađuju plakat. Učenici mogu, na primer, da zalepe karticu na flipchart papir i da crtaju ili pišu oko nje. Cilj je da izrade plakat koji može ispravno da prenese poruku i istoriju prikazanu na fotografiji/slici.

Predstavljanje grupa (10 minuta):

Nakon što su sve grupe izradile svoje plakate, vreme je da ih predstave ostatku razreda. Sve grupe moraju da prezentuju svoje plakate, a idealno bi bilo kada bi svaki član grupe nešto rekao. Nakon svake prezentacije nastavnik podstiče ostale učenike da komentarišu i postavljaju pitanja i, po potrebi, vodi raspravu.

Ispitivanje i rezimiranje naučenog (5 minuta):

Na kraju časa nastavnik razmišlja o ključnim fotografijama/karticama koje su učenici izabrali za ovu aktivnost i o snazi komponenti vrednosti svake kartice, završavajući lekciju tako da učenicima ostavi materijale za dalje razmišljanje.

Treća mogućnost - Lična refleksija³

Ova aktivnost je korisna za podsticanje učenika na razmišljanje o važnosti ili relevantnosti teme koja se proučava za njihove lične živote i njihov odnos prema vrednostima.

Priprema (2 minuta):

Raširite kartice na jednom stolu, a različite stare novine na drugom stolu u učionici. Svakom učeniku dajte jedan A3 prazan papir koji će biti njihov radni papir za čas.

Uzimanje kartica (3 minuta):

Svaki učenik/učesnik bira jednu karticu sa gomile, a izbor treba da se zasniva na tome šta mu je vizuelno privlačno ili zanimljivo – ne bi trebalo da čitaju natpis na pozadini kartice prilikom odabira kartice.

Prvi kontakt sa karticama (5 minuta):

Recite učenicima/učesnicima da se upoznaju sa karticom koju su izabrali, pročitaju natpis na naslovnoj strani i pitaju nastavnika ako im nešto nije jasno.

Izrada (20 minuta):

Nakon toga, učenici svoju karticu postavljaju na sredinu svog A3 papira (pomoću dvostruke lepljive trake) i istražuju na koji način je ova kartica/njena poruka relevantna ili povezana sa njihovim svakodnevnim životom. Ovo je individualna aktivnost (svaki učenik samostalno radi na svom plakatu). Pritom mogu da razmisle o pitanjima poput:

³Inspirirano nastavnim planom JustNow - Skup alata i vještina za podučavanje o ljudskim pravima (www.teachjustnow.eu): Uporaba lente vremena u podučavanju (Projektni tim JustNow projekta)

- Prisetite se vremena kada ste prvi put čuli za ovu vrednost (šta god je prikazano na slici);
- Kako se osećate dok gledate tu karticu? Zašto ste baš nju odabrali?
- Koliko je to o čemu govori kartica važno za naše današnje živote u Evropi? Da li je to na bilo koji način relevantno za vaš život?
- Šta biste promenili u Evropi (inspirisani ovom karticom)?

Učenici se takođe pozivaju da iskoriste izložene novinske članke (slike, naslove), iseku ih i uključe u svoje kolaže/plakate.

Šetnja galerijom vrednosti (15 minuta)

Kada su svi plakati napravljeni, učenici ih postavljaju (izlažu) na zid učionice. Preostalih 15 minuta časa učenici provode u tihoj 'šetnji galerijom', istražujući i proučavajući stvaralaštvo drugih.

Izvori

- DARE - Evropske vrednosti - set kartica: www.depolarisation.eu ili www.resilienteurope.eu

Adaptacija aktivnosti za nastavu na daljinu

Sve tri navedene mogućnosti mogu lako da se prilagode onlajn okruženju. Grupe mogu da se podele u sobe za pojedinačne sastanke, dok prezentacije mogu da se izvode pomoću opcije deljenja ekrana, koju danas imaju svi pružaoci usluga onlajn sastanaka.

Za prenos sadržaja kartica u onlajn format možete da koristite bilo koji od sledećih alata za kreiranje onlajn vremenske linije (od kojih su mnogi besplatni za korišćenje u obrazovnim okruženjima):

- Sutori: www.sutori.com
- Tiki Toki: www.tiki-toki.com
- Timeline by KnightLab: <https://timeline.knightlab.com/>
- Timetoast: www.timetoast.com
- Timepath: <https://timepath.co/education>
- Timegraphics: <https://time.graphics/>
- Free Timeline: <http://free-timeline.com/>

Prednost takvih digitalnih vremenskih linija je ta što mogu da podrže dodatne formate za pružanje informacija osim teksta i slika – mogu da imaju multimediju, hiperveze, karte.

Ocenjivanje i evaluacija

Ocenjivanje usvojenosti sadržaja ovog nastavnog časa može da se zasniva na evaluaciji nivoa angažovanja učenika, kao i njihove sposobnosti da obrazlože relevantnost i vezu između određene evropske vrednosti u teoriji i načina na koji se ona 'preslikava' u praksu. Sposobnost da prihvate filozofske pojmove, vrednosti, slobode ili prava i istraže tenzije, ograničenja i dileme sa kojima se oni suočavaju u svakodnevnom životu je ključ veštine kritičkog razmišljanja koju treba ocenjivati kod učenika tokom ove lekcije.

Prva ideja za domaći zadatak

- Učenici mogu samostalno ili u grupama da izrade sopstvene kartice, koje će kasnije prezentovati na času. Nove kartice na osnovu vrednosti ili kategorija zadaje nastavnik. Alternativno, učenik sam bira temu koja je vezana uz evropske vrednosti. U izradi novog seta kartica je potrebno koristiti različite izvore – podstaknite učenike na korišćenje interneta, biblioteke, enciklopedija, novina, na intervjuisanje roditelja ili baka i deka, drugih nastavnika. Učenike koje zanimaju alati za digitalni ili grafički dizajn treba podstaknuti na izradu sopstvenih digitalnih ili (info)grafičkih setova – stvaralaštvo učenika ove vrste se kasnije može prikazati na zidu učionice ili na školskoj internet stranici.
- Sličan zadatak za domaći zadatak bi bio da se svakom učeniku dodeli jedna kartica za dalje istraživanje kod kuće. Učenici treba da prikupe dodatne informacije i napišu kratke istraživačke eseje, koje će zatim predstaviti razredu na sledećem času.

Druga ideja za domaći zadatak

- Učenici mogu da kreiraju/nacrtaju sopstvenu vremensku liniju evropskih vrednosti, razmišljajući o tome koji su im događaji, istaknute osobe, institucije, istorija, kultura i problemi/pretnje bili važni do sada, a zatim ih prilagoditi i ocenjivati prema aspektima ljudskog dostojanstva, sloboda, demokratije, jednakosti, ljudskih prava, vladavine prava i mira i sigurnosti.
- Nakon toga, učenici mogu jedni drugima da prezentuju ono što su uradili.
- 'Lični/personalizovani set kartica evropskih vrednosti' može da bude zadatak povodom, na primer, Dana Evrope (9. maja), kao deo projektnog dana.